

Ledaren

Riktlinjerna för ekonomin är det svåraste i regeringsprogrammet

Förutsägbarheten har varit begränsad under de senaste åren, först på grund av pandemin och sedan som en följd av Rysslands anfallskrig mot Ukraina. När nästa regering skriver sitt program för den kommande regeringsperioden är utgångsläget svårt. Många osäkerhetsfaktorer kvarstår och den kraftigt försämrade offentliga ekonomin begränsar möjligheterna att förverkliga nya initiativ.

Som en helhet bör regeringsprogrammet vara en positiv drivkraft för samhället, både för invånarna, företagen och tredje sektorn. Det är speciellt viktigt nu när det mesta i omvärlden är dystert och negativt: ett instabilt världsläge, stigande priser, höga räntor och lågkonjunktur.

Budskapet och åtgärderna i regeringsprogrammet skapar i bästa fall ett förtroende som bidrar till att både medborgare och företag är beredda att satsa och investera på längre sikt. För medborgarna kan det handla om till exempel en vilja att studera och för företagen att investera i forskning och utveckling.

Att formulera en trovärdig ekonomisk politik som kombinerar en minskad skuldsättning med åtgärder som stärker tillväxten är den allra svåraste utmaningen för den nya regeringen. Ekonomin behöver balanseras utan

att tillväxten och investeringsviljan stryps av ett alltför högt skattetryck. Om den ekonomiska politiken blir ett misslyckande är risken stor för att klyftan mellan medborgarnas förväntningar på välfärdssamhället och det som i verkligheten erbjuds blir alltför stor.

Finland har redan halkat rejält efter de övriga nordiska länderna bland annat när det gäller bnp per capita och den offentliga skuldsättningen. För att vända utvecklingen i en mer positiv riktning är det viktigt att regeringsprogrammet är konkret i de frågor som har en betydande inverkan på ekonomin. Den offentliga ekonomin behöver stabiliseras i ett läge där kostnaderna för vård och omsorg trendmässigt ökar på grund av åldersstrukturen.

Den så kallade kompetensförsörjningen är en avgörande fråga för Finland både på kortare och längre sikt. Företagen i de olika delarna av landet har redan länge klagat över att bristen på kompetent arbetskraft är ett av de största hindren för tillväxt. Att situationen är akut beskrivs av att bristen på arbetskraft är fortsatt stor, trots att den ekonomiska tillväxten är svag. Arbetskraftsbristen har blivit kronisk.

Patrik Lindfors
är vice ordförande
i Ekonomiska Samfundet.

För Finland är det viktigt att i den globala konkurrensen positionera sig rätt inom de sektorer där förädlingsvärdet är högt. I regeringsprogrammet bör därför ingå element som uppmuntrar till innovationer, spetskunskande, utbildning och övriga faktorer som gör Finland till ett lockande land för duktiga och kunniga personer, både för finländare och utlänningar. Det bidrar i sin tur till att stärka produktiviteten och företagets konkurrenskraft.

Ett allt större intresse riktas mot klimatfrågan där åsikterna bland partierna går isär i kanske lika stor utsträckning som i den ekonomiska politiken. Det finns tydliga incitament för företagen att prioritera miljön och här går näringslivet till vissa delar före de politiska beslutsfattarna. För företagen är det bra business att ställa om produktionen och verksamheten för att minska utsläppen, vilket också Kones styrelseordförande Antti Herlin konstaterade på Ekonomiska samfundets, Handelsgillet och Hankens gemensamma Toppssemi den 14 februari 2023.

Det faktum att de flesta europeiska länder för tillfället ökar sina investeringar i försvaret leder till en viss utjämning för Finlands del, eftersom Finland under en lång tid satsat relativt mycket pengar och resurser på att stärka försvarsförmågan jämfört med många an-

dra länder. Trots det finns det inga andra alternativ för Finland än att fortsätta att göra stora investeringar i det egna försvaret. Det åter upp en del av det ekonomiska manövertrycket för den nya regeringen.

Natomedlemskapet kommer att minska den landsrisk som är förknippad med närheten till Ryssland. Det finns sannolikt ingen exakt information om hur många utländska företag som valt att inte investera i Finland på grund av neutraliteten och den osäkerhet som förknippas med den långa landsgränsen mellan Ryssland och Finland. En stor del av dessa frågetecken suddas ut som en del av medlemskapet i Nato och Finland kan i allt större utsträckning placeras i samma riskkategori som de övriga nordiska länderna när beslut om investeringar fattas.

Motsvarande positiva effekt kommer antagligen att förverkligas även i många andra sammanhang eftersom Finland också är medlem i EU och har euron som valuta. Den allt tydligare förankringen i de västliga organisationerna ger stora fördelar på många plan. Faktum kvarstår ändå: Nivån på Rysslands aggression och oberäknelighet kommer fortsättningsvis att ha en inverkan på hur omvärlden ser på Finland som en plats för investeringar, arbete, studier och boende.